

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 161/14
Люксембург, 26 ноември 2014 г.

Решение по съединени дела C-22/13, C-61/13, C-62/13, C-63/13,
C-418/13
Raffaella Mascolo и др./Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della
Ricerca

Италианската правна уредба на срочните трудови договори в областта на училищните услуги противоречи на правото на Съюза

Неограниченото подновяване на тези договори, за да се покрият постоянни и трайни нужди в държавните училища, не е обосновано

Италианската правна уредба предвижда система за заместване на преподавателския и административния персонал в държавните училища. По-специално, съгласно тази система длъжностите, които са действително свободни и незаети към 31 декември, се заемат чрез замествания за срок от една година „в очакване на провеждането на конкурсни процедури“. Заместванията се осъществяват чрез използване на списъци с резерви, в които са вписани по старшинство преподавателите, които са преминали успешно конкурс, но не са били назначени на постоянна длъжност, както и тези, които са посещавали курсове за професионална подготовка в специализирани колежи от системата на образованието. Заместващите по този начин преподаватели могат да бъдат назначени на постоянна работа в зависимост от свободните длъжности и от своето придвижване нагоре в списъците с резерви. Също така назначаването на постоянна длъжност може да се осъществи направо вследствие на успешно преминат конкурс. Между 1999 г. и 2011 г. обаче провеждането на конкурси е било преустановено.

Г-жа Raffaella Mascolo, г-жа Carla Napolitano, както и други лица са били назначени в публични учебни заведения в качеството на преподаватели и административни сътрудници въз основа на последователни срочни трудови договори. Те са работили през различни периоди, при което не са били наемани за по-малко от 45 месеца в рамките на период от 5 години. Считаки договорите за незаконосъобразни, те искат от съда да бъде изменена правната квалификация на техните договори в трудови правоотношения с неопределена продължителност, да бъдат назначени на постоянна длъжност, да получат възнаграждение за периодите на прекъсване между договорите и да им бъде изплатено обезщетение за претърпените вреди.

Corte costituzionale (италианският Конституционен съд) и Tribunale di Napoli (Съд на Неапол) отправят запитване до Съда дали италианската правна уредба съответства на рамковото споразумение за срочната работа¹ и по-точно дали това рамково споразумение допуска да бъдат подновявани срочни трудови договори за свободни и незаети длъжности в очакване на приключването на конкурсни процедури за наемането на персонал на постоянна длъжност в държавните училища, без да се посочва конкретен срок за приключването на конкурсите и без да се предвижда каквото и да е право на обезщетение за претърпени от подобно подновяване вреди.

В решението си от днес Съдът припомня най-напред, че **рамковото споразумение е приложимо** към всички работници, без разлика дали работодателят има публично или

¹ Рамково споразумение от 18 март 1999 г., приложено към Директива 1999/70/ЕО на Съвета от 28 юни 1999 година относно Рамково споразумение за срочната работа, сключено между Европейската конфедерация на профсъюзите (CES), Съюза на индустриалците в Европейската общност (UNICE) и Европейския център на предприятията с държавно участие (СЕЕР) (ОВ L 175, стр. 43; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 5, стр. 129).

частно качество и независимо от съответния сектор на дейност. Следователно рамковото споразумение е приложимо **към работниците, които са наети** като преподаватели или административни сътрудници **за едногодишно заместване в държавни училища**². За предотвратяване на злоупотребите при използването на последователни срочни трудови договори, рамковото споразумение задължава³ държавите членки да приемат на първо място поне една от следните мерки: посочване на **обективни причини, оправдаващи подновяването на такива договори**, или определяне на **максималната обща продължителност на тези доводи** или на **броя на техните подновявания**. Впрочем, за да се гарантира пълната ефикасност на рамковото споразумение, дадена **санкция** трябва да може да бъде приложена когато е налице злоупотреба с последователни срочни договори. Подобна санкция **трябва да бъде пропорционална, ефективна и възпираща**.

Превантивните мерки

Италианската правна уредба не предвижда никаква мярка, която да ограничава общата максимална продължителност на договорите или броя на тяхното подновяване, но тя не предвижда и равностойна мярка. При тези условия подновяването трябва да е обосновано от „обективна причина“, каквито са особеното естество на задачите, техните характеристики или преследването на законна цел, свързана със социалната политика.

Според Съда временното заместване на работници или служители по причини, свързани със социалната политика (отпуски по болест, по майчинство, за отглеждане на дете и други), представлява обективна причина, която оправдава срочния характер на договорите.

Също така Съдът посочва, че образованието съответства на гарантирано от Конституцията на Италианската република основно право, което задължава тази държава да организира образователните услуги така, че да осигури постоянно съответствие между броя на преподавателите и броя на учащите се лица, а това зависи от множество фактори, някои от които в определена степен биха могли да бъдат трудно контролируеми или предвидими. Тези фактори свидетелстват за наличието на конкретна необходимост от гъвкавост, която може обективно да обоснове използването на последователни срочни трудови договори.

Съдът приема още, че когато държава членка запазва постоянните длъжности в държавните училища за лицата, които са преминали успешно конкурси, би могло да бъде обективно оправдано до приключването на конкурсните процедури свободните места да бъдат запълвани посредством последователни срочни трудови договори.

Въпреки това, противно на твърдението на италианското правителство, самото обстоятелство, че националната правна уредба — която именно допуска подновяването на срочни трудови договори за запълване чрез замествания с едногодишен срок на свободни и незаети длъжности в очакване на провеждането на конкурсни процедури — може да бъде оправдана от „обективна причина“, не е достатъчно, за да направи тази правна уредба съвместима с рамковото споразумение, когато се окаже, че конкретното прилагане на правната уредба води в действителност до злоупотреба с използването на последователни срочни трудови договори. Такъв е случаят когато договорите се използват за задоволяване на свързани с персонала постоянни и трайни нужди на държавните училища.

В случая обаче Съдът приема, че срокът за назначаване на постоянна длъжност на преподавателите в рамките на този правен режим е променлив и несигурен, тъй като назначаването на постоянна длъжност зависи от случайни и непредвидими обстоятелства. В действителност, от една страна, назначаването на постоянна длъжност чрез придвижване нагоре в списъка с резерви е производна от общата продължителност на срочните трудови

² Решения на Съда от 4 юли 2006 г., Adeneler и др. (дело [C-212/04](#), вж. също Прессъобщение № [54/06](#)), от 23 април 2009 г., Angelidaki и др. (дела [C-378/07](#) - [C-380/07](#)) и от 11 април 2013 г., Della Rocca (дело [C-290/12](#)).

³ От друга страна рамковото споразумение не въвежда общо задължение за държавите членки да предвидят преобразуването на срочните трудови договори в договори за неопределено време (решение на Съда от 3 юли 2014 г., Fiamingo/Rete Ferroviaria Italiana SpA, дело [C-362/13](#), вж. [CP 92/14](#)).

договори и от междувременно овакantenите работни места. От друга страна, не е предвиден никакъв определен срок за организирането на конкурсните процедури. От това следва, че италианската правна уредба, макар да ограничава формално използването на срочни трудови договори за заемането на свободни и незаети длъжности чрез заместване за срок от една година само временно — до приключване на конкурсните процедури — не създава сигурност, че конкретното прилагане на обективните причини е в съответствие с изискванията на рамковото споразумение⁴.

Освен това съображенията от бюджетен характер сами по себе си не са преследвана от социалната политика цел, поради което не биха могли да обосноват липсата на каквато и да е предпазна мярка срещу злоупотребата с последователни срочни трудови договори.

Следователно, италианската правна уредба не съдържа предпазна мярка срещу злоупотребата с последователни срочни трудови договори.

Санкциите

Италианската правна уредба изключва правото на обезщетение за претърпени вреди от злоупотребата с последователни срочни трудови договори в образователния сектор. Също така тя не допуска преобразуването на тези договори в трудови договори за неопределено време.

Възможността назначен по заместване работник или служител да получи договор за неопределено време само чрез назначаването му на постоянна длъжност посредством придвижване нагоре в списъка с резервите, не предоставя сигурност и поради това не е санкция, която е достатъчно ефективна и има възпиращо действие, така че да гарантира пълната ефикасност на утвърдените в изпълнение на рамковото споразумение норми.

Съдът подчертава, че макар образователният сектор да има особена необходимост от гъвкавост, италианската държава не може да се отклони от изпълнението на задължението за въвеждане на подходяща мярка за надлежно санкциониране на злоупотребата с последователни срочни трудови договори.

По тези съображения Съдът достига извода, че **рамковото споразумение за срочната работа не допуска национална правна уредба, която, в очакване на провеждането на конкурсни процедури за наемането на преподаватели на постоянна длъжност в държавните училища, позволява да бъдат подновявани срочни договори за заемането на свободни и незаети длъжности за преподаватели и за административен, технически и помощен персонал, без да се посочва конкретен срок за приключването на конкурсите и без да се предвижда право на обезщетение за възможните вреди от подобно подновяване.**

Всъщност, тази правна уредба не съдържа обективни и прозрачни критерии за проверка дали подновяването на тези договори действително отговаря на реална потребност, дали може да постигне преследваната цел и дали е необходимо във връзка с това. Тя не съдържа и никаква друга мярка за предотвратяване и санкциониране на злоупотребата с този вид договори.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

⁴ В зависимост от годините и източниците около 30 % и дори 61 % от административния, техническия и помощния персонал на държавните училища са имали сключени срочни трудови договори. Между 2006 г. и 2011 г. преподавателският състав в тези училища с такива договори е бил между 13 % и 18 % от общия преподавателски състав. В периода 2000—2011 г. не е била организирана никаква конкурсна процедура.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда.

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването.

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 3708

Кадри от обявяването на решението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106